

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. - Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Poslanska zbornica.

Finančne predloge. - Italijani v vladnih vodah. - Afera „Canadian Pacific“ v proračunskem odseku. - Interpelacije.

DUNAJ 21. (Izv.) Poslanska zbornica se je sestala danes k jesenskem zasedanju. Poslanci so došli skoro polnoštevilno na Dunaj, a razpoloženje med njimi ni nič preveč povoljno. Splošno prevladuje glede parlamentarnega delovanja pesimizem in obstoja le malo upanja, da bi se posrečilo urediti redno delovanje poslanske zbornice.

Že takoj prvi dan jesenskega zasedanja se je pokazalo, da obstoje v parlamentu še vedno one stare zapreke, ki so ovirale delovanje v poletnem zasedanju. Ko je politični odšla zbornica na počitnice, je vlada obljubila, da se bodo do jeseni razmere zelo zboljšale. Obljubila je ureditev češko-nemškega pravne vprašanja in razjasnitev položaja v poljsko-rusinski krizi. A vlada ni izpolnila niti ene obljube. Narobe! V Galiciji je s svojo pasivnostjo popolnoma pokopala že skoro perfektno spravo med Poljaki in Rusini, na Češkem pa je z uvedbo upravne komisije prekršila ustavo.

Avspicije za redno delovanje jesenskega zasedanja poslanske zbornice so torej jako slabe. Stranke so se še bolj oddaljile in oddaljile bolj tudi od Štirgkhovega kabineta. Celo nemški „Nationalverband“ je proglasil politični prostih rok in to iz strahu pred uradništvom, ki zahteva, da naj stopi v opozicijo.

Rusini so že na današnji seji razpršili vse dvome o svojem nadaljnjem postopanju in svoji nadaljnji taktiki. Že ko je prešla zbornica na dnevni red in pričela s specialno debato o finančnih predlogih, so stali Rusini predlog, naj se finančne predloge odstavijo z dnevnega reda in ko so s tem predlogom propadli, je pričel takoj prvi rusinski govornik z obstrukcijskim govorom. Rusini dobe v kratkem izdatno pomoč v svoji obstrukciji, ne sicer direktno, ampak indirektno od čeških narodnih socialcev.

Češki radikalci so hoteli že danes udariti na Štirgkhovo ministrstvo z odločilnim naskokom. Pripravljali so namreč obtožnico proti sedanjji vladi radi zločina kršenja ustave. A v zadnjem trenutku so oporunistični elementi to akcijo preprečili in se zadovoljili za enkrat samo z ostro interpelacijo na grofa Štirgkha radi kršenja ustave na Češkem, ker je grof Štirgkh obljubil, da odgovori na to interpelacijo že v najkrajšem času.

Glavni predmet parlamentarnih pogovorov tvorijo seveda škandalne afeze izseljeniške družbe „Canadian Pacific Railway“. Po kulorjih zbornice se živahno razpravlja o vsej aferi in imenujejo se vedno nova imena poslancev, ki so bili v službi tega velikega izseljeniškega podjetja. Vloženih je bilo danes tozadevno cela vrsta interpelacij, ki zahtevajo točnega pojasnila, v koliko je kriva vlada in v koliko so prizadeti tudi parlamentarni krogi. Afera je prišla danes na razpravo v pododseku proračunskega odseka, kjer se je vršila mestoma zelo burna debata. Trgovinski minister dr. Schuster, I. sekciji šef Riedl in notranji minister Heinold so dajali pojasnila, katera pa smatrajo poslanci za povsem nezadovoljiva in netočna. Jutri se bo razprava v pod-

odseku nadaljevala in pečala se bo z afero obširneje tudi poslanska zbornica sama.

Jugoslovanska delegacija nikakor ne more priti v parlamentarno ospredje. Stari spori med posameznimi skupinami trajajo naprej in tako se v splošno škodo Jugoslovanskega vpliva jugoslovanske delegacije nikakor ne more uveljaviti. Med mnogimi interpelacijami, ki so bile vložene danes, jih je nekaj tudi iz vrst jugoslovanskih poslancev. Med drugimi je vložil poslanec Matko Mandić interpelacijo glede uvedbe hrvaške porote v Rovinju in glede imenovanja hrvaščine zmožnih sodnikov pri rovinjskem okrožnem sodišču. Z ostro interpelacijo se je obrnil poslanec dr. Ravnihar na juštičnega ministra radi izjav predsednika graškega nad sodišča svetnika Pittreicha o slovenskih sodnikih, na železniškega ministra pa radi prezidave ljubljanskega kolodvora. Koncem se je vložil poslanec Biankini na zborničnega predsednika interpelacijo radi znanih, že opetovano ponovljenih pritožb dalmatinske vinske trgovine proti neznošnim škikam madžarskih oblasti na Reki.

Današnja seja je bila zaključena ob 7 zvečer; prihodnja seja jutri.

V poslanskih krogih smatrajo avspicije državnozborskega delovanja za jako slabe in splošno prevladuje mnenje, da dosedaj ni niti govora, da bi bilo mogoče rešiti finančne predloge že v jesenskem zasedanju.

Sicer je poskušala vlada vpreči zbornico zopet pred službeno pragmatiko. Ko je namreč došla k grofu Štirgkhu deputacija državno-uradniške zveze, da še enkrat urgira nujno udeležitev uradniške službene pragmatike, je grof Štirgkh porabil to priliko za to, da je na seji klubovih načelnikov izjavil, da nima onih 30 milijonov, ki bi bili potrebni za uveljavljanje službene pragmatike, vendar vlada mora vztrajati na junktimu med finančnimi predlogi in uradniško pragmatiko. A ta Štirgkhov pritisk na zbornico ni napravil nobenega pravega vtisa, kajti poslanci, ki so se poprej uradništva zelo bali, so danes mirni, ker jim je znano, da je uradništvo že podučeno, da je edino malomarnost vlade kriva, če službena pragmatika še danes ni uveljavljena. Če ima vlada polne blagajne za razne vojaške potrebnosti, bo našla tudi onih 30 milijonov, ki so potrebni za takojšnjo zboljšanje materialnega položaja državnega uradništva.

Mnogi klubi so imeli danes svoja posvetovanja in razprave, med drugimi tudi Hrvaško-slovenski klub, ki se je popoldne posvetoval o politični situaciji. Zanimivo je, da so Italijani vzlic pozivu italijanske mladine, da naj stopi v borbi za italijansko fakulteto v opozicijo, sprejeli sklepe, da hočejo vlado pri izvedbi finančnih predlog odločno podpirati. Zdi se, da se Italijani ne čutijo tako zapostavljene od vlade, da bi bili primorani stopiti proti njej v opozicijo. Italijanski sklepi so sploh jako značilni za politični položaj Italijanstva v Avstriji sploh.

V naslednjem podajamo sejo poročilo: Predsednik Sylvester se je spomi-

njal katastrof „Volturna“, zrakoplova „L II“ in strašne nesreče v Cardiffu, ki so zahtevale veliko število človeških žrtev in zaprosil zbornico za pooblastilo, da izrazi vladam prizadetih držav sožalje zbornice. (Odbranje.)

Zbornica je prešla nato v specialno debato o finančnih predlogih. Rusinski predlog, da naj se finančne predloge za toliko časa odstavijo z dnevnega reda, dokler ne bo rešena volilna reforma za galicijski deželni zbor, je bil odklonjen.

Vloženih je bilo več interpelacij, med drugimi interpelacija glede postopanja družbe „Canadian Pacific Railway“, ki zahteva, da se predloži zbornici ves preiskovalni material in pozivlja vlado, da ukrene vse potrebno, da se prepreči podobni dogodki. Poslanec Tobisch je vložil interpelacijo glede odpusta nadomestnih rezervistov.

Ko je v specialni debati o davkih na avtomobile govorilo več govornikov, se je ob 2 popoldne oglašil k besedi rusinski poslanec Follis, ki je govoril svoj obstrukcijski govor do 6 zvečer. Izjavil je med drugim, da njegova stranka vsled postopanja vlade v važnih rusinskih narodnih vprašanjih nima nobenega zaupanja v vlado in hoče nastopiti radi tega proti finančnemu načrtu z najostrejšimi sredstvi. Tekom svojega govora je govoril Follis zdaj nemško zdaj rusinsko in se je pritoževal radi zapostavljanja Rusinov v Galiciji.

Ob 6 zvečer je bila razprava o finančni predlogi prekinjena in so se pričele razprave o nujnih predlogih.

Po prečitavanju mnogoštevilnih došlih vlog in po raznih vprašanjih na predsednika je bila seja zaključena. Prihodnja seja jutri.

DUNAJ 21. (Kor.) Klub italijanskih liberalnih poslancev je na svoji današnji seji sprejel resolucijo, v kateri zahteva, da se mali finančni načrt kmalu reši, da bo službena pragmatika čimprej aktivirana. Sklenili je podpirati vse predloge, ki bi stremeli za tem, da se posvetovanja o malem finančnem načrtu čimprej končajo.

DUNAJ 21. (Kor.) Poslanec dr. Pittacco, Ussai in Gasser so vložili interpelacijo radi odredb proti italijanskemu prebivalstvu v Gorici in v Trstu, poslanec Battisti pa glede razmer pri državnih železnicah na južnem Tirolskem.

DUNAJ 21. (Kor.) Vlada je predložila na današnji seji poslanske zbornice osnutek izseljeniškega zakona. Komunikacije, ki je bil izdan, konstatira, da je vsled vednega naraščanja izseljeniškega gibanja ureditev izseljeniškega vprašanja neobhodno potrebna in to tembolj, ker se nahaja Avstrija, kar se tiče izseljevanja, sedaj na prvem mestu v Evropi. Zlasti narašča kontinentalno izseljevanje poljedeljskih delavcev, posebno v Nemčijo (ca 480.000 na leto) in je že prekosilo prekmorsko izseljevanje, ki znaša okoli 120.000 na leto. Pripomniti pa je, da je pravno varstvo izseljencev proti izkoriščanju jako slabo. Vrh tega so določila za omejitev izseljeniške propagande silno pomanjkljiva, kakor predpisi proti izkoriščanju izseljencev pa sploh ne obstojé.

Vsem tem nedostatkom mora odpomoči novi izseljeniški zakon. Na eni strani je treba z vplivanjem na sklenitev delovne pogodbe s ponudniki in s preprečenjem izkoriščevanja na potovanju skrbeti za varstvo izseljencev, ki ostanejo tako v neprestani

zvezi z domovino in je še vedno upanje, da se povrnejo, na drugi strani pa preprečiti izseljevanje vojaških obvezancev. Semkaj spada predvsem varstvo obrambne sile in varstvo mladoletnih pred nevarnostmi brez smotrenega izseljevanja; zakon omeji dalje celokupno izseljeniško propagando, ki se mora vršiti pod strogo policijsko kontrolo.

V zvezi s temi odredbami pa je treba tudi skrbeti za delovno posredovanje v domovini, kajti le na ta način je mogoče ohraniti brezposelne za domače namene. Novi izseljeniški zakon prepoveduje izseljevanje avstrijskih podanikov brez potrebnih potnih listov in oseb, ki so stare manj kakor 16 let. Sicer pa je izseljevanje omejeno že po predpisih novega obrambnega zakona. Afera „Canadian Pacific“ v proračunskem odseku.

DUNAJ 21. (Kor.) Pododsek proračunskega odseka, ki je bil sestavljen samo v serbo študiranja ameriške paroplovne službe, je razpravljal danes o škandalih družbe „Canadian Pacific“.

Trgovski minister dr. Schuster je naštel vzroke, zakaj je vlada ugodila ponudbi družbe „Canadian Pacific“ za ustanovitev linije Trst—Kanada. Odkrila se je predvsem na interese dosedaj zanemarjenega tržaškega pristanišča. Družba je dobila poseben regulativ, ki je bil sestavljen sporazumno med notranjim in obrambnim ministrstvom. Vlada ni ničesar zamudila, kar bi bilo v korist izseljencev in je le obžalovanja vredno, če so se kljub strogim odredbam vršile razne nerednosti, ki tvorijo sedaj predmet policijske in sodne preiskave.

Notranji minister Heinold je izjavil, da je uvedla vlada takoj strogo preiskavo in noče ničesar prikriti. Seveda pa se o stvarih, ki so še v teku, še ne more razpravljati. Minister je naglašal, da je zlasti letos izostalo silno veliko nabornikov.

Samo v Galiciji in Bukovini znaša njih število nad 80.000. Vendar pa visoko število nabornih beguncev po njegovem mnenju ni štet samo na račun agitacije agentov, ampak predvsem na račun letošnjega izredno slabega gospodarskega položaja. Vsekakor pa je število tako veliko, da je moralo priti do energične preiskave.

Novi izseljeniški škandali.

DUNAJ 21. (Izv.) Policia je zaprla danes tukajšnjo izseljeniško pisarno „Universul“, ki je bila v zvezi z različnimi izseljeniški agenti v inozemstvu in edina zastopnica v Avstriji nepriznane nizozemske izseljeniške družbe „Uranium“. (Ta družba je bila, kakor znano, lastnica parnika „Volturno“, na katerem se je ponestrilo tudi več izseljencev z Ogrskega Op.) Pisarna „Universul“ se je pečala predvsem z izseljeniško propagando na Ogrskem. Izseljence je spravljala, preoblečene v ženske ali pa v elegantne potnike, v avtomobilih čez mejo in potem v Ameriko. Ravatelj pisarne, Müller, je bil aretiran. Afera vzbuja tem večjo pozornost, ker je lastnik pisarne državni poslanec Oncul, ki je izposloval pisarno tudi potrebne koncesije.

Baron Skerlec v avdijenci.

DUNAJ 21. (Kor.) Cesar je sprejel danes dopoldne kraljevega hrvaškega komisarja, barona Skerleca v daljši privatni avdijenci. Skerlec je poročal cesarju o svojih dosedanjih pogajanjih s hrvaškimi strankami.

PODLISTEK.

Norec vojvodinje.

Fiorentinska novela Ernsta Remina.

„Njeno ime nikakor ni Luciferjevo,“ je vzkliknil Raffaello in planil pokonej. „Bleste kakor bron, ki siplje nanj opoldansko solnce ves svoj sijaj, orjaško, iskro, omamljajoč čutstva — nosi poteze Aleksandra Groznega.“

„Ali bleste kakor bronasta vrata pri sv. Ivanu, ki jih je izklesal Ghiberti?“ je izrekel zdravnik milo vprašanje.

Mladenč ga je pogledal začuden in razmišljajoč. „Pogodili ste!“ je rekel. „O vi ste dobri in modri, pomorite mi, kakor me razumete. Glejte, hoče jo požreti, ima jo v svojih strašnih krempljih — naenkrat vidim to povsem jasno — ali naj vedno gledam s svojimi očmi, kakor sem gledal v svoji bolezn; in vendar me plaši tako neizrečno! Čutim, da se mi čutstva mešajo vselej, ko jo gledam. Zato bi jo hotel naslikati. Čim bo enkrat na platno — jo sežgemo, razrežemo na kose, da jo vržemo v uničevalni plamen, da bom videl, da je le fantom! Tako — sedaj sem vam povedal vse — sedaj mi preskrbite barvo!“

„Poznam skrivnost,“ je odgovoril starček, „ki so jo nekda v Bizanu porabljali veliki mojstri umetnosti. Našel sem jo v neki nepoznani, razpadajoči knjigi iz starih časov. Dajte mi zlata, gospod Raffaello, čistega, nepopačenega zlata, in jaz vam preskrbim barvo. Čujte, povedati vam hočem, kako mislim to storiti; ali morete razumeti moje misli in mi slediti?“

Raffaello je odložil slikarsko pripravo na stran in je poslušal.

Bilo je to dolgo razlaganje; zdravnik je govoril jasno in mirno in je opazal z radostjo, kako mladenič vse umeva in si ohranja; nadejal se je, da smotreno delovanje uredi mladeničovo čutje in ga ozdravi.

In potem sta sedela skupno za zaprtimi vratmi, pri brbotnih kotlih, kakor da iščeta kamna modrecev.

Zadoščalo je malo noči in zlahtna kovina je tekla kakor težka reka kaše v bakrene forme. Potem sta jo kovala, valjala in nabijala, dokler ni postala fina kakor list na drevesu. Nastajale so kakor dihi tenke plošče, ki sta jih skladala med kožice pergamenta. In potem sta zopet vse razbijala, rezala, skladala in zbijala, in slednjič zmešala in pomešala z vlačnim brezbarvnim slezom. Ko je Raffaello vprašal po imenu te lepilne

snovi, je navel zdravnik neko arabsko ime in je pripovedoval, kako jo je prinesel iz dežele Azije, kjer zdravijo bolnike žnajo. In pri tem je opisoval sijaj in toploto dajnih krajev Vzhoda, kakor da se nadeja, da vzbudi s tem v mladeniču veselje do potovanja. Ta pa je hlastno posegel po škodelici za barve, da ne bi se zmes posušila, ter se je dal na delo.

In dočim je popred slikal na male plošče, pa je dal sedaj razpeti velikansko platno, ki je pokrivalo celo stran dvorane, ter je zgradil veleumetno ogredje, na katerem je delal dan in noč, spreminjajoč noč v dan s pomočjo stotin luči.

Kmalu je začelo zlatno sveteti se in blesteti v gigantski formi na platnu. Grozljivo telo velikanskega nestvora je postajalo vedno različnejše: kako je pregibalo pošastne peroti, slične netopirju po grdi formi, a stokratno presegaajo ga po velikosti.

Ta stvar je imel trojico strašnih glav, katerih srednja s stisnjenim vratom je molela v sliko, dočim sta se ostali dve na levo in desno obračali vznak v globino. V glavi sta sedeli dve zelenkasto sevajoči baziliskovi očesi s tako strašnim pogledom, da so se celo sluge prestrašili, ko so jih uzrli prvič. In odpiralo se je široko žrelo s tremi vr-

stami ostrih zob pod rogati ptičjim nosom, a jezik v žrelu je poželjivo lizal nebni in v globini njegovi kakor da rdeče jezljajo peklenški plameni. Podbradek pa je kazal človeško obliko in je bil pokrit s šiljasto rdečo brado, kakor jo je nosil vojvoda Alessandro.

Ko je bilo delo toliko dovršeno, se je glas o njem razširil po služabništvu v palače nobilov, in prijatelji Raffaella so prihajali, da vidijo ta nestvor.

„Delo blazneža, ali mojstra!“ so šepetali med seboj.

„In kaj naj bo s praznim temnim prostorom,“ je vprašal nekdo, „ki ga ima žival pred prsmi?“

„Počasi,“ je odvrnil Raffaello, sedeč na stopnici in poslušajoč njihove sodbe z mirnim smehljajem slikarja, ki edini ve, kak globok smisel naj šele naslika v temno podobo. „Počasi, časoma bo dovršeno vse.“

In ko ga je stari zdravnik isto vprašal, je rekel kakor v začudenju, ker zdravnik še ne ve tega: „Saj je ona v krempljih zloduha!“

Potem se je zaprl v sobo in ni pustil nikogar več notri, in ni zavijal ne jedi, ne pijač.

(Dalje.)

Grof Otakar Czernin — poslanik v Bukarešti.

DUNAJ 21. (Kor.) Iz merodajnega vira se poroča, da bo za novega avstrijskega poslanika v Bukarešti v najkrajšem času imenovan član gosposke zbornice, grof Otakar Czernin.

Avstrijsko-srbska kriza.

BERLIN 21. (Izv.) Tukašnji diplomatični krogi z veseljem pozdravljajo mirno rešitev najnovejšega avstrijsko-srbskega spora. Poudarja se, da je izpolnila Srbija s svojimi koraki želje vse Evrope. Srbija je v svojem odgovoru na avstrijski ultimatum zaprosila velesile, naj jo ščitijo v bodoče pred novimi vpadi Albancev. Velesile so ji obljubile, da hočejo storiti v tem oziru vse, kar je v njih moči, izjavile pa so, da formalne garancije ne morejo prevzeti. Sploh se izraža v Berlinu bojazen, da bodo spodbili na srbsko-albanski meji še več let na dnevnem redu.

BELGRAD 21. (Srbski tiskovni ured „Edinosti“.) „Pljemeni“ poroča, da so v vseh kraljih, kjer so bili Arnavi, zopet vzpostavljene srbske oblasti. Srbske čete se nahajajo še vedno na pozicijah in že tri dni ni prišlo do nikakega spopada. Vse vesti, da se bodo srbske čete umaknile iz Albanije, se je prebivalstva, ki prebiva v neposredni bližini Albanije, polastilo veliko razburjenje.

Srbsko-črnogorsko mejno vprašanje rešeno.

BELGRAD 21. Ob 5:30 pop. (Srbski tiskovni ured „Edinosti“.) „Tribuna“ poroča, da je dobila srbska vlada s Cetinja obvestilo, da je mejno vprašanje med Srbijo in Črnogorom že rešeno. Pogajanja je vodil srbski poslanik Gavrilović. Sedaj mora samo še posebna komisija zaznamovati mejo.

Versko vprašanje v Srbiji.

BELGRAD 21. (Srbski tiskovni ured „Edinosti“.) V proračunu naučnega ministrstva se nahajajo tudi postavke za ustanovitve katoliških škofij v Prizrenu, 11 muftijev po okolišnih mestih in treh rabinatov v Skoplju, Prištini in Bitolju. V kratkem se izvrši imenovanje petih vladik in sicer: v Skoplju, Stipu, Bitolju, Ohridi in Prizrenu.

Reokupacija zapadne Tracije po Bolgarin.

SOFIJA 21. (Kor.) Reokupacija zapadne Tracije se vrši v etapah in je skoro končana. Mohamedansko prebivalstvo se vrača v svoje domove. Pričakovati je, da prodoro bolgarske čete danes zvečer v Mastanli.

Nemiri na Portugalskem.

PARIZ 21. (Kor.) „Agence Havas“ poroča iz Madrida: Tu so razširjene vesti, da so izbruhnili na Portugalskem zopet resni nemiri.

Razpust admiralskega sveta v Skadru.

SKADER 21. (Izv.) Kljub razpustu mednarodnega admiralskega sveta, okupacija Skadra po mednarodnih četah še ne preneha. Oficirske komisije, ki jih je sestavil admiralski svet, poslušajo dalje in so podrejene sedaj mednarodni kontrolni komisiji v Valoni.

Nekoliko statistike.

I.

Renjtkoli v Avstriji.

Pred kratkim smo priobčili uradno poročilo o številu inozemcev, oziroma tujih državljanov v kraljestvih in deželah, ki so zastopane v dunajskem državnem zboru. Reklamo smo tedaj, da izpregovorimo obširneje o tej stvari, ko nam bodo na razpolago tozadevni uradni statistični podatki. Pred seboj imamo sedaj publikacijo c. kr. statistične centralne komisije — „Oesterreichische Statistik. Die Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1910. Die Ausländer in den Reichsräte vertretenen Königreichen und Ländern“ — iz katere posnemamo sledeče statistične podatke. Ker pa smo prebrali, da naše občinstvo zanima predvsem podatki o naših najbližjih sosedih, italijanskih podanih, izpregovarjamo najprej o njih.

Vseh inozemcev so našli 31. decembra 1. 1910. v Avstriji 583.126, med temi pa 79.062 (15.998 več kot leta 1900.) Italijanskih podanih, renjtkolov, 41.921 moških in 37.141 ženskih; v odstotkih torej 13,55% vseh inozemcev. Ti renjtkoli se dele po posameznih kronovinah tako-le: Nižjeavstrijska 4199 (2474 m., 1725 ž.) — Dunaj sam jih šteje 2502 (1429 m., 1073 ž.) — Gornjeavstrijska 499 (304 m., 195 ž.), Solnograška 663 (386 m., 277 ž.), Štajerska 4127 (2445 m., 1682 ž.), Koroška 4637 (2586 m., 2051 ž.), Kranjska 1170 (603 m., 567 ž.) Trst 29.439 (15.203 m., 14.236 ž.) Goriška in Gradiščanska 8947 (4383 m., 4564 ž.), Istra 6027 (3087 m., 2940 ž.), Tirolska 12.850 (6878 m., 5972 ž.), Predarlška 1449 (782 m., 667 ž.), Češka 1317 (766 m., 551 ž.), Moravska 558 (341 m., 217 ž.), Šlezija 433 (262 m., 171 ž.), Galicija 285 (143 m., 142 ž.), Bukovina 37 (16 m., 21 ž.), Dalmacija 2425 (1262 m., 1163 ž.)

Kakor je razvidno, izkazuje Trst največjo postavko med vsemi deželami, saj

znaša število v Trstu bivaajočih renjtkolov 37,23% vseh v Avstriji bivaajočih renjtkolov. Če prištejemo v Trstu bivaajočim renjtkolom še one v Istri in na Goriškem, znaša njihovo število na samem Primorskem 44.113, ali 56,17% vseh italijanskih podanih v Avstriji. Ako prištejemo k temu številu še renjtkole, ki bivajo v onih okrajnih glavarstvih, kjer bivajo Slovenci, na Štajerskem (819) in Koroškem (3434) in na Kranjskem bivaajočih renjtkole (1170), znaša potemtakem število renjtkolov na slovenskem ozemlju nič manj nego 49.836, ali 63% vseh.

Trst, kakor smo rekli, šteje 29.439 renjtkolov, med njimi 15.203 moške in 14.236 ženskih.

Na Goriškem izkazuje mesto Gorica 1110 renjtkolov (502 m., 608 ž.), goriški okraj 516 (273 m., 243 ž.), gradiščanski 2441 (1143 m., 1298 ž.), trškiški 4588 (2269 m., 2269 ž.), sežanski 233 (150 m., 83 ž.), tolimski 109 (46 m., 63 ž.).

V Istri šteje mesto Rovinj 696 renjtkolov (374 m., 322 ž.), koprski okraj 1486 (750 m., 736 ž.), istrski 434 (223 m., 211 ž.), pazinski 234 (122 m., 112 ž.), poreški 910 (464 m., 446 ž.), pulski 1649 (821 m., 828 ž.), krški 28 (16 m., 12 ž.), voločanski 590 (317 m., 273 ž.).

Značilno je, da ne samo na Primorskem, temveč v vsej Avstriji izkazuje ravno edina Goriška med renjtkoli več žensk nego moških. To dejstvo ima pač svoj izvor v tem, da si naročajo Italijani na Goriškem svoje žensko uslužbenstvo iz Italije.

Zanimivo je tudi, koliko časa bivajo renjtkoli stalno v Avstriji. Ob času ljudskega štetja dne 31. decembra 1910. l. jih je bilo 14.127 (8187 m., 5940 ž.), ki so bivali manj nego 1 leto v Avstriji; 6008 (3154 m., 2854 ž.) do 2 let; 13.263 (6853 m., 6410 ž.) do 5 let; 12.863 (6722 m., 6141 ž.) od 5 do 10 let; nad 10 let pa 27.994 (14.041 m. in 13.953 ž.); 2969 (1577 m. in 1392 ž.) jih je bilo, za katere se ne ve, koliko časa bivajo v Avstriji. Značilno je število onih, ki bivajo že nad 10 let v Avstriji, pa si še vedno niso pridobili domovinske pravice v kaki avstrijski občini in seveda tudi ne avstrijskega državljanstva. In med temi jih je 14.023 starih nad 34 let in bi potemtakem pač ne bilo nikakega pravega zadržka proti priznanju domovinstva in državljanstva v Avstriji. Edini vzrok je pač, da sami nočejo!

Dodamo naj še končno podatke o poklicih, ki jih izvršujejo renjtkoli v Avstriji. Statistika deli poklice v tri vrste: 1. poljedelstvo in gozdarstvo ter k njima pripadajoče opravke; 2. industrija in obli; 3. trgovina in promet, z včetim gostinstvom; 4. javna in vojaška služba, prosti poklici, brez poklica.

1. Poljedelstvo in gozdarstvo: samostojnih 718 (534 m., 175 ž.), najemnikov in kolonov 267 (264 m., 20 ž.), nameščencev 55, delavcev 1507 (1028 m., 479 ž.), učencev 11, dninarjev 798 (577 m., 221 ž.), dninarjev 1554 (621 m., 933 ž.), sopomagaajočih rodbinskih članov 1554 (621 m., 1829 ž.), rodbinskih članov, ki ne izvršujejo poklica 4097 (1573 m., 2524 ž.), hišnega služabništva 187 (22 m., 165 ž.). Vseh skupaj 9194 (4676 m., 4518 ž.).

2. Industrija in obrt: samostojnih 3199 (2442 m., 757 ž.), najemnikov 14, nameščencev 483 (450 m., 33 ž.), delavcev 12.871 (10.794 m., 2077 ž.), učencev 1198 (886 m., 312 ž.), dninarjev 1748 (1524 m., 224 ž.), sopomagaajočih rodb. članov 281 (138 m., 143 ž.), rodbinskih članov, ki ne izvršujejo poklica 18.935 (6194 m., 12.741 ž.), hišnega služabništva 421 (23 m., 398 ž.); skupaj 39.150 (22.465 m., 10.685 ž.).

3. Trgovina, promet, gostinstvo: samostojnih 3219 (2091 m., 1128 ž.), najemnikov 19 (17 m., 2 ž.), nameščencev 989 (875 m., 114 ž.), delavcev 3279 (2819 m., 460 ž.), učencev 141 (130 m., 11 ž.), dninarjev 1979 (1821 m., 158 ž.), sopomagaajočih rodbinskih članov 342 (115 m., 227 ž.), rodbinskih članov, ki ne izvršujejo poklica 10.610 (3407 m., 7203 ž.), hišnega služabništva 841 (40 m., 801 ž.); skupaj 21.419 (11.315 m., 10.104 ž.).

4. Javna služba, prosti poklici, brez poklica: samostojnih 4104 (1609 m., 2495 ž.), nameščencev 726 (342 m., 384 ž.), delavcev 618 (471 m., 147 ž.), dninarjev 30 (29 m., 1 ž.), rodbinskih članov, ki ne izvršujejo poklica 2987 (950 m., 2037 ž.), hišnega služabništva 834 (64 m., 770 ž.), brez poklica 3099 (1812 m., 1287 ž.); skupaj 9299 (3465 m., 5834 ž.).

Vsega skupaj je potemtakem samo 11.246 (6685 m. in 4555 ž.) samostojnih izvrševalcev poklica, najemnikov 300 (277 m., 23 ž.), nameščencev 2253 (1722 m., 531 ž.), delavcev 18.275 (15.112 m., 3163 ž.), učencev 1350 (1027 m., 323 ž.), dninarjev 4555 (4951 m., 604 ž.), sopomagaajočih rodbinskih članov 2177 (773 m., 1303 ž.), rodbinskih članov, ki ne izvršujejo poklica 36.629 (12.124 m., 24.505 ž.) hišnega služabništva 2283 (149 m., 2134 ž.).

Za nas prihajajo pred vsemi v poštev nameščenci, delavci, težaki, učenci in hišno služabništvo. Ti pa štejejo skupaj 28.716 oseb, 21.961 moških in 6755 ženskih. Le žal, da statistika tu ne navaja posameznih kronovin posebej, temveč le Dunaj in obmejne pasove ter vse ostale pokrajine združuje pod eno rubriko, tako da ni mogoče n. pr. natančno dognati, s kakimi poklici se bavijo renjtkoli n. pr. v Trstu. Za obmejni pas proti Italiji smatra smohorski in beljaški okraj na Koroškem, 12 okrajev na Tirolskem, na Goriškem pa mesto Gorico ter goriški, gradiščanski, trškiški in tolimski okraj, dočim pa je Trst priključen vsemu ostalemu ozemlju. Ker pa pripada na Dunaj vseh skupaj le 2502 renjtkola (1087 pripadnikov onih poklicev), obmejni pas pa 17.074 (5559), smemo reči, da od ostalih 22.070 pripadnikov zgoraj omenjenih poklicev prihaja velika večina na Trst sam. Ker se sme računati v deželah izven obmejnega pasu na to, da velik del inozemcev izvršuje samostojne poklice in ne obavlja delojemaljskih poslov, smemo reči, da jih odpada od onih 22.070 delojemalcev najmanj 15.000, če ne več na Trst, kar znaši, da toliko renjtkolov odjeda v Trstu kruh domačim delojemalcem, nameščencem, delavcem, težakom in hišnemu služabništvu. Te številke so dovolj jasne, in jim pač ni treba nobenega komentarja.

Vspehi politike — zaletavanj!

Naša diplomacija se je zopet enkrat zaletela proti — Srbiji. Bolezen je to, ki je menda neozdravljiva. Nedavno — povodom obiska Pašičevega na Dunaju — se je zdelo, kakor da je po dolgi boleznosti nastopila rekonvalescenca, ali — že je zopet rečidiva tu. Le potuhnili se je nekoliko, a kmalu se je oglasila zopet z vsemi svojimi hudimi pojavi.

Grof Berchtold je zopet zaškripal s peresom in njegovih žurnalističnih trabantov so zarožljali s sabljami po svojih predalih. Grof Berchtold je poslal v Belgrad svoj ultimatum, ki pa je v javnosti napravil tisti stari efekt, ki postaja že usoden za našo državo in njen ugled. Da je samo vznemirila Evropo, bi ne bilo še najhuje zlo. To bi nam sicer ne množilo itak že dovolj skrčnih simpatij v vsej nemški in nemadljarski Evropi. Ali ta politika zaletavanja naše diplomacije nam prinaša drugo veliko zlo: mnogi ne verujejo več v resnost te politike!

Ultimatum ima resničen pomen ultimatum je tedaj, če je svet uverjen, da bo besedi tudi res sledilo dejanje. To vero pa je naša politika neprestanega zaletavanja že temeljito vzela Evropi. O, Bog ne daj, da bi hoteli mi trditi, da v naši diplomaciji ne bi bilo volje tudi za dejanje. Ko gre proti Srbiji, bi se sprožile same po sebi, avtomatično, vse avstrijske puške. Ali tako-le spreminjanje grozeče besede v dejanje je — da ne bo nezdgo — navezano na neki pogoj. Ne zadošča samo, da smo vojevali, da smo zbrali toliko in toliko pušk in sabel na meji proti „sovražniku“, ampak vsa ko važna akcija treba tudi diplomatično pripraviti! Preziranje te potrebe je uboga Bolgarska kravo občutila na svoji koži, ko je — zanašajoč se le na svojo nujno silo — izzvala vojno s Srbijo. Nič se ni menila za to, kaj porečejo k njenemu podjetju druge interesirane balkanske države? In ta zamuda se je brtko maščevala nad Bolgarsko, spravila jo je ob velik del sadu krasnih vspehov na bojnem polju.

Tako zamudo je zagrešil grof Berchtold se svojim ultimatomom, poslanim v Belgrad. Nič se ni vpraševal, kaj poreče ostala Evropa, če biva ultimatomom sledilo tudi avstrijsko dejanje?!

In danes Evropa govori tako, da lahko rečemo, da je avstrijski grof Berchtold pripomogel srbskemu Pašiču do novega triumfa: Evropa kaže na nas kakor tisti element, ki vznemirja in ki spravlja evropski mir v nevarnost!

Dvojno je, kar naglašajo misleči ljudje v Evropi. Prvič, da ni bilo razloga, ki bi opravičeval tak nevaren korak, a v drugo, da Avstrija sama, brez sporazumljenja z drugimi vlastmi sploh ni opravičena do tih korakov radi — Albanije!!

Da, radi Albanije! Radi države, ki sploh še ni konstituirana, ki ne obstoji še, kjer torej ni še nobene podlage za tiste interese, ki naj bi jih mi branili bodi tudi v krvavem plesu. Radi države, kjer še vse visi v zraku. Kolika nespametnost bi bilo to, če bi se mi metali v stroške krvave vojne radi medveda, ki se potepa v gozdu bogve kje?!

Potem pa pravilo vlasti tudi, da je albausko vprašanje mednarodno in da se ima rešiti le v sporazumljenju vseh, in odrekajo odločno Avstriji vsako pravico do samostojnega postopanja.

Neki nemški list je s perečo ironijo izrekel nado, da se Sibi pokažejo — modreje in da odnehajo, da se torej umaknejo s plemenito gesto, in da se grof Berchtold znovič zaleti — v odprta vrata!

In tako se je tudi res zgodilo....! Ali so navihanci ti srbski diplomatje! Avstrijski ultimatum jim je staval termin osmih dni. Oni pa so kar stante pede — ugodili Avstriji. Na prvi pogled zveni to sicer ne-

koliko paradatsno, če pravimo, da je srbska diplomacija zopet zmagala. In vendar je tako. Pašič je dosegel, kar je hotel, da se mu je sedaj kaj lahko umaknilo. Dva momenta sta, ki opravljujeta to trditve. Ozlovoljenje v francoskem časopisu proti Avstriji in pa dejstvo, da je Pašič predno je odgovoril na avstrijski ultimatum, dolgo konferiral z ruskim poslanikom. Po teh dveh momentih moremo biti uverjeni, da je bil srbski odgovor koncipiran v popolnem sporazumu s trospozornostjo.

To pa pomenja, da si je Srbija pridobila gotovost, da bodo Rusija, Francija in Anglija zastopale nje zahtevo po taki uredivi meja med Srbijo in bodočo Albanijo, da se jej ne bo bati vednih vpadov in vznemirjanj od strani barbarskih Arnavtov.

Za to edino je šlo Srbiji z nje ekspedicijo proti Albancem. Svečano izjavlja, da hoče respektirati sklepe londonske konference, da niti ne sanja o tem, da bi se še povečala s teritorijem, prisojenim bodoči Albaniji. Kaj bi tudi imela od par sto kilometrov — skalovja!! Zahteva le, naj meja teče tako, da bo mogla promptno odbijati vsak poskus presežanja na srbska tla.

Ne vodi je torej požrešnost, ampak le skrb za svojo lastno varnost. Skrb, ki mora biti vrhna vsaki državi. In vrhu vsega se ta zahteva Srbije popolnoma krije z interesom Evrope. Kajti ravno ta ima največji interes na tem, da se balkanske stvari enkrat umirijo in uredijo tako, da ne bodo mogli streliti iz kakih brigantskih pušk vsak hip vznemirjati Evrope in izlivati nevarnosti komplikacij.

Pašič je dosegel kar je hotel in lahko se je umaknil s plemenito gesto in odvračil od sebe ves odli. Grof Berchtold pa ni dosegel, kar je hotel: in se je le zaletel zopet — v odprta vrata. To pa je početje, ki ne povečuje ugleda in ne množi simpatij. Zopet smo stresli slab sad z drevesa politike — zaletavanj!!

Domače vesti.

Grški prestolonaslednik v Trstu.

Včeraj ob 9 dopoldne je z brzovlakom državne železnice prispel v Trst grški prestolonaslednik Jurij s svojim bratom Alektandrom. Ob 2 popoldne sta se z Lloydovim parnikom „Prago“ odpeljala v Pirej.

Konstantinov jubilej se bo praznoval v soboto, dne 26. t. m. pri Sv. Justu in v Rožanu dopoldne s slovesno službo božjo. Popoldne ob 5 bo slovesna procesija pri Sv. Justu, ki jo bo vodil škof msgr. dr. Karlin; v Rožanu pa bo procesija ob 5:30. Igrali bodete dve godbi in zažgal se bo umetniški ogenj.

Temeljiti obračun s socialnodemokratskimi obrekovalci. Prejeli smo: Sobotni shod „Zveze jugoslovanskih železnice“, ki je bil sklican v svrhu obračuna s socialnodemokratskimi obrekovalci, je bil naravnost sijajen. To ni bil več samo „velikanska flaska“, kakor bi se izrazila „Zarja“, to je bil naravnost katastrofalen polom — socialnodemokratske organizacije. O shodu bomo še govorili. Obširno poročilo prilaše „Jugoslovanski železnice“.

Najnovejša veleizdaja. Ker je v naši državi vse mogoče, zato nas tudi ta najnovejša vladna poteza prav nič ne preseneča. Vso zadevo je že včeraj „Edinost“ dovolj karakterizirala. Z našimi oblastmi bi bili torej s tem pri kraju. Značilno pa je za avstrijske oblasti to, da so govorili o jugoslovanski počitniški zvezi kot o neki tajni organizaciji z veleizdajniškimi tendencami, v zvezi temu, da so bili oklici te zveze v vseh slovenskih in hrvatskih listih in brez oziroma, da dobi oblast izvod potovalne knjižice, kjer so zabeležena vsa prenočišča in kjer se nahajajo pravila, po katerih se mora ravnati potujoči dijak. Take zveze imamo tudi pri drugih narodih, tako zvezo smo imeli, preden se je ustanovila skupina za vse jugoslovansko dijaštvo, tudi na Slovenskem. Klerikalno dijaštvo jo ima še sedaj. Da bi vlada za to ne vedela, je izključeno, kajti znano je vsakomur, s kako paznim očesom čuva nad nami. Povedano bodi še, da ni J. D. P. Z. sploh nikako društvo.

Iz vseh teh razlogov se moramo tem bolj čuditi italijanskemu časopisu, ki je pograbilo vso stvar z veliko slastjo, menda kot revanšo za Pulo, Rako, itd. Tržaški „Piccolo della Sera“ prilaša dne 18. t. m. na prvi strani pod senzacionalnim naslovom: „La scoperta di una società segreta“ najneverjetnejše stvari. Ves dopis je seveda tendenciozen. — Milanski „Corriere della Sera“ prilaša isto kot nujen brzjav od svojega reškega dopisnika, pod naslovom: „Una società studentesca per la creazione d'uno stato slavo con Belgrado capitale“. V dveh dopisih se govori o tajnem društvu, o marljivem delu policije, o podporah, ki so baje prihajale iz Belgrada, o raznih brošurah itd. Naravno, da je vse to iz trte izvito, ker se J. D. P. Z. s takimi stvarmi ne samo ni pečala, temveč se tudi mogla ni pečati, ker ima povsem drug namen.

Iz vsega je razvidna tendenca, da bi črnilo jugoslovane in jim s tem škodovali iz samega sovraštva in podle maščevalnosti. To si moramo zapomniti! Ne bomo sicer rabili proti Italijanom istega orožja, toda

čim bolj bomo izžvali, tem bolj bo naš protit uder. Uverjeni smo, da ne bodo te nizke denuncijantske duše z našim odgovorom zadovoljne, toda to potem ni naša stvar!

„Piccolo“ in „Canadian Pacific“. — „Gliha vkup štrika“, to se vidi tudi v tem slučaju. Zid je pač žid, denar mu je vse. S tega stališča je treba motriti njegovo brambo ameriških kapitalistov, ki so izvajali na zvit način našo delavno moč v Kanado, kjer jo čaka izkrvavljenje. Izgovor, da ni mogla družba v očigled majhni prevozniki plačevati agentov in podkupovati visokih javnih funkcionarjev, je popolnoma prazen. „Canadian Pacific“ ni paroplovna družba, ki išče v prevažanju izseljencev svoj dobiček. Njen namen je, spraviti kolikor mogoče ljudi v neobljudeno Kanado, kjer naj s svojim trudom večajo bogastva ameriških kapitalistov. Zato ne prihaja v tem slučaju prevažanje izseljencev niti v poštev in bi bilo lahko tudi popolnoma brezplačno. Znano je n. pr., da so izseljenški parniki nekaterih družb pasivni. Ti so torej le sredstvo v dosego gotovega cilja. „Canadian Pacific“ je velika družba, ki poseduje v Kanadi ogromna zemljišča, ima svoje železnice in svoje parnike. S svojimi sredstvi je n. pr. podkupila skoro vse avstrijske časopise in najbrž tudi tebe dragi „Piccolo“!

Čuden razpis službe. V včerajšnji številki pod tem naslovom konstatirani dejstva so prav nič ne čudimo, kajti od c. kr. policijskega ravnateljstva ni v zadnjem času kaj bolj pametnega pričakovati. Evo: razne table, pojasnila itd., so izginile, menda samo zato, ker je bila na njih tudi slovenščina. V veži razstavljeni uradil razpisi tudi niso slovenski. Sprejemajo se v službo uradniki, ki niso večji slovenščine. To velja zlasti za policijske častnike, ki tvorijo v tem oziru pravo posebnost, katero si bo treba ravno iz razlogov službe natančneje ogledati. Od ogromnega števila aplikantov so vse razen dveh ali treh popolnoma nevede slovenščine, in po večini tudi drugih jezikov. Da najslabše kolo najbolj škripa, vidimo tudi tukaj. Neverjetno je, kako si dovoljujejo takele „gospice“ govoriti o slovenščini in o naši narodnosti. Konkretno slučaje lahko navedemo. Tudi z imeni pridemo na dan! Toliko glede narodnostnega vprašanja! Ostala gnoloba pa šele pride na vrsto. Čas je, da se začnemo zanimati za razmere, ki vladajo pri tržaški državni policiji in, da zavarujemo naše interese. Vemo, da ne bo to gospodom prijetno, toda davkoplačevalci imajo pravico zahtevati, da poslujejo javne institucije v redu in da se težko žrtvovani denar ne meče skozi okno. S tem so gospodje obveščeni o tem, kar ima priti in kompetentni faktorji so opozorjeni na svojo dolžnost! Enaka pravica za vse!

Schimeffengov informativni urad se jako moti, ako misli, da bo z usiljevanjem nemščine in s sramotenjem tržaških Slovencev dosegal izrednih uspehov. Ta urad pošilja slovenskim društvom in tvečkam nemške prošnje. Ker mu bolj odločno narodna podreja vračajo nemškutarijo z opazko, da naj, ako kaj želi, občuje slovenski, se ta trdka zadovoljuje z molčanjem. Schimeffengov urad moči, a njega uradniki ne moče, pač pa zabavljajo po javnih lokalih čez slovenske „predrže“, ki si upajo protestirati proti temu, da se žujmi občuje — nemški! Neko tako človeče je v nekem javnem lokalu izjavilo, da Schimeffengov urad ne bo odgovarjal na slovenske vloge, ker njega nemški uradniki ne poznajo tega jezika in — ker Slovenci so nesposobni za ta posel!!! Pri zadetih.

Moderna zdravilišča. V svojem pro- špektu piše Pension „Wiener-Helm“, da ne sprejema pod nobenim pogojem letičalnih in drugih močno bolanih bolnikov, kakor tudi ne otrok z oslovskem kašljem.

Lepa so taka „zdravilišča“! Šola „Glasbene Matice“. Danes, v sredo, ob 5.30 popoldne je pouk za zborov naraščal — deški oddelek — v šoli na Aquedotto 20, II. nadstropje.

Književnost in umetnost.

Jaroslav Kocian.

K njegovemu koncertu v Trstu dne 25. t. m.

Danes naj posnamemo nekaj poročil o Kocianovih nastopih v Ameriki, kjer ga je občinstvo naravnost oboževalo.

Tako so pisale n. pr. „New York Times“: „Očiedaj, ko je pred tremi leti Kocian prvič nastopil v New Yorku, je nastal iz njega dovršen, zrel umetnik in glasbena avtoriteta. Igral je špansko Lalovo simfonijo z globokim umevanjem, silajno. Mogočni ton je vseskozi bogat, karakteristika izvajanja mu je prinesla mnogo priznanja med poslušalstvom“.

„Tribune“: „Jaroslav Kocian, najprivlačnejši med mnogimi nadarjenimi vlinisti, je dosegel čast, da je bil prvi gosiac sezone. Kocianova umetnost je unikum.“

„Deutsche Staatszeitung“: „Kocian je s svojo igro dovedel občinstvo do

navdušenja, njegovo izvajanje je s tehnične strani čudovito spretno... pravi čarovnik je.“

„World“: „Kocian je izvajal skladbo efektno, premagoval vse težkoče z bravurno lahkoto in igral z umevanjem in krasnim tonom.“

Angleški „Daily Graphic“ je pisal: Gospod Kocian zavzema med mladimi izvrstnimi goslači svojega velikega učitelja Ševčika eno prvih mest. Kar se tiče tehnike, si ni mogoče predstavljati nekega silajnejšega nad njegovo igro“.

V enakem smislu so pisali tudi časopisi „Daily Telegraph“, „Pall Mall Gazette“, „Times“ in dr.

Cene k Kocianovemu koncertu: Lože po K 20.— Sedeži (z vstopnino vred) v prtiliču: od I.—V. vrste po K 3.—, od VI. XV. vrste po K 2.— Sedeži na galeriji K 2.50 Stolišče v prtiliču po K 1.—, na galeriji po K — 60.

Predprodaja vstopnic pri vratarici „Nar. doma“ od danes naprej.

Tržaška mala kronika.

Trst, 21. oktobra.

Zopet tatvina pri Glessichu. Davi ob 7.45 je Karel Glessich, lastnik trgovine s papirjem na Corsu, prišel s svojim uslužbencem Nikolajem Boffom odpirat prodajalno. Opazila sta pa, ko sta odpirala, da je bila železna zatvornica odprta, in sta takoj sumila, da so bili ponoči tatovi v prodajalno. Ko sta vstopila, sta videla, da je bilo vse narobe po prodajalni in sta kmalu dognala, da so tatovi odnesli 1000 žepnih nožičev, vrednih 500 K, potem 200 kompsov, vrednih 800 K, in iz blagajničarke blagajne znesek 30 K. Tatvino je Glessich takoj naznanil policiji, ki je nemudoma uvedla preiskavo in poizvedovanje po tatovih. Stražnik, ki je imel službo na Corsu, je izpovedal, da je ob 6.30 zjutraj, ko je šel mimo, poizkusil, ali je zatvornica zaprta, in je bila še zaprta tedaj. To je že tekom kratkega časa tretja tatvina pri Glessichu, ki pa je zavarovan proti tatvini.

Poizkušen samoumor. Svoči ob poli 11 se je 22letna Ana Donadič, hišna pri neki rodbini, ki stanuje v ul. Pisanello št. 3, hotela zastopiti na ulici. Izpila je nekaj karbolne kiseline. Neki stražnik jo je odpeljal naravnost v bolnišnico. Vzrok, zakaj si je hotela vzeti življenje, ni znan.

Nasilen aretiranec. Včeraj se je v ulici Nuova splašil konj, vprežen v tovorni voz. Konja je ustavil neki stražnik. V tem pa je pograbil za vajeti neki človek in se začel prepirati s stražnikom. Končno je šel hotel skočiti vanj, nakar ga je stražnik aretiral. Bil pa je to 39letni Ivan Rodaro, Tržčan, stanujoč v ul. della Tesa št. 65.

Poskušen samoumor. 19letni kovač, Franc Malen, stanujoč v Kladinu na hribu,

Idealen izdelek ribjega jetrnega olja

je in ostane „Emulzija Scott“ iz ribjega jetrnega olja, ki je znana več nego štirideset let. — Najfinejše olje norveške polenovke (iz Lofodov) se razkaja po Scottovem načinu v jako male kapljice, vsled česar postane lahko prebavno tudi delikatnemu organizmu, tako, da pride vsak najmanjši del različnih in jako redilnih snovi v organizem, ter se popolnoma prebavi.

Pozabiti se ne sme, da je „Emulzija Scott“ sladka in bela kakor mleko, in tedaj je lahko umljivo, da jo použivajo radi otroci in odrasli. — Toda biti mora prava „Emulzija Scott“.

Cena originalni steklenici, ki se dobiva v vseh lekarnah K 2.50. Ako se pošlje 50 vinarjev v znamkah tvrdki „Scott & Bowne“ G. m. b. H., Dunaj III., ter se ob tej priliki sklicuje na ta oglas, pošljemo potem ene lekarni, in sicer samo enkrat, steklenico emulzije „Scott“ za poskušnjo. (10)

Naznanilo.

Pri c. kr. domobranskem pešpolku št. 5 v Puli se odda za leto 1914

dobava kruha in ovsa.

Natančni dnevi se dobijo v provijanturi imenovanega regimenta, kjer se bodo dne 30. tega meseca sprejemale ponudbe

Ljudska hranilnica in posojilnica v Trstu

registrovana zadruga z neomejeno zav.

sprejema hranilne vloge 4 1/2 % in jih obrestuje po 4 1/2 %

po 4 1/2 % na dvamesečno, po 5 % na šestmesečno odpoved; daje zadružnikom posojila po 6 % na poroštvo ali na vknjižbo proti odplačevanju v mesečnih, četrletnih ali drugače določljivih obrokih.

Urađuje se vsak delavnik od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne.

V lastni hiši — ulica Torre bianca št. 21.

BOHINEC & Co. TRST

ulica Ponterosso št. 8

(vokal ulice Nuova 13)

Obleke, površniki, suknje, kožuhi, perilo, kravate l. dr.

v velikanski izbiri

Najboljše blago. Postrežba najsolidnejša. Cene stalne in najnižje.

Najelegantnejše obleke po meri.

Radl opustitve ženskih oblek, plaščev, jopic l. dr. se prodaja vse po neverjetno nizkih cenah.

Julio Meinl uvoz kave

Filijalka se nahaja od sedaj naprej

v Trstu, Vía Ponterosso št. 4.

ZDRAVNIK

Dr. D. KARAMAN

specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)

ordinuje na svojem stanovanju v Trstu, Corso št. 12

od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne.

TELEFON 177/IV.

Novosti za pomlad in za poletje!

Moške obleke iz sukna, kamgarna, zadnje novosti od K 15—48

Deške obleke iz sukna, kamgarna, zadnje novosti od K 10—32

Stroške obleke od 3 do 12 let od K 3—18

Velika zaloga suknjenih hlač od K 4—14

kotonastih hlač od K 2'20—5

Največja zaloga blaga zadnjih novosti.

Sprijemajo se naročila po meri.

Specijaliteta: delavne obleke, srajce

spodnje srajce l. d. l. d.

Samo v dobro znani trgovini

„Alla città di Trieste“

ulica Giose Carducci (ex Torrente) št. 40

Ivan Gustinčič

Trst, ulica Sette fontane št. 24

prilporeča cenl. občinstvu svojo novo

pekarno in slaščičarno

Prodaja moke iz prvih mlinov. Večkrat na dan sveži kruh. Sprejema pecivo vsake vrste.

Vino in likerji v steklenicah. Postrežba na dom.

Franjo Stančič

Trst - ulica Media št. 17 - Trst

prilporeča svojo

trgovino jestvin in kolonijalnega blaga

katera je vedno oskrbljena s svežim in prvovrstnim blagom

SLOVENC!
Vaš narodni zlatar in urar
Alojz Povh
se nahaja na trgu Barriera 3.

Dr. Korsano

Specijalist za sifilitične in kožne bolezni

ima svoj ambulatorij

v Trstu, v ul. San Lazzaro št. 17, I.

(Palazzo Diana)

Za cerkvijo Sv. Antona novega.

Sprejema od 12. do 1. in od 6 do 7 pop.

ženske od 5 do 6 popoldne

Par dobrih kon!

za težo, od 5—8 let starih, z vso konjsko opravo in 2 skoro novima vozovoma prodava vsled končanja dela takoj za 1800 K trdka

Žnidarčič & drug, Kastav.

V znani trgovini pohištva ulica S. Giovanni št. 5 se nadaljuje prodaja spalnih in jedilnih sob po jako zmerljivih cenah ter najboljše in jako zadovoljivo postrežbo.

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Narodnjaki naročajte pri domači tvrdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. - Priporočam se vsem J. J. SUBAN, Trst, G. Vazari 10.

RESTAVRACIJA - HOTEL BALKAN (Piazza della
: Caserma :)

Stanje vlog nad 10 milijonov:
od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne
se vsak delavnik ob uradnih urah.